

Deloitte
Statsautoriseret Revisionspartnerselskab
CVR-nr. 33 96 35 36
Weidekampsgade 6
Postboks 1600
0900 København C

Telefon 36102030
Telefax 36102040
www.deloitte.dk

**Københavns Kommune
Kultur- og Fritidsforvaltningen**

**Direktionsnotat maj 2014
Revision af regnskabet for 2013**

Indholdsfortegnelse

	Side
1. Indledning	1
2. Revision af regnskab 2013 – sammenfatning	3
2.1 Observationer fra årsregnskabsrevisionen for 2013	3
2.2 Revisionsopgaver udført af Intern Revision	3
3. Afslutning	4
4. Observationer fra årsregnskabsrevisionen for 2013	5
4.1 Ledelsestilsyn på byggeprojekter	5
4.2 Anlægsregnskaber og OBR	6
4.3 Opfølgning på handleplan på institutioner med merforbrug	6
5. Revisionsopgaver udført med bistand fra Intern Revision	6
5.1 Løn og tjenestemandspensioner	6
5.2 Balancen	7
5.3 Servicebesøg	8

1. Indledning

Vi er ved at afslutte revisionen af årsregnskabet for Københavns Kommune for 2013 og har gennemgået regnskabet for Kultur- og Fritidsudvalget. Som led i revisionen rapporteres hermed vores kommentarer til udvalgets regnskab. Vi forventer ikke at afgive yderligere kommentarer til udvalgets regnskab for 2013. Vores kommentarer vil indgå i den samlede beretning om revisionen af kommunens regnskab.

Det påhviler ledelsen at tilrettelægge kontrolsystemer og forretningsgange, der er betryggende efter kommunens forhold, og det påhviler revisor at gennemgå disse forretningsgange og interne kontroller som et led i revisionen af årsregnskabet.

For en generel beskrivelse af revisionens formål, udførelse og omfang samt ansvarsfordeling mellem ledelse og revisor henvises til revisionsberetning af 24. februar 2009.

Vi skal for god ordens skyld gøre opmærksom på, at revisionen først kan anses for afsluttet, når vi har underskrevet erklæringen på årsregnskabet.

På grund af Københavns Kommunes størrelse og antallet af transaktioner i økonomisystemet er det vores vurdering, at det er mest effektivt at udføre revisionen af Københavns Kommune for 2013 med udgangspunkt i en kontrolbaseret revisionsstrategi. Det betyder, at vores revision er rettet mod vurdering af Københavns Kommunes implementerede manuelle og automatiske kontroller på væsentlige regnskabsområder, der imødegår, at utilsigtet eller tilsigtet fejl begås. Ved manuelle kontroller forstår vi for eksempel ledelsens udøvende og overvågende kontrol, budgetkontrol, effektiv person- og funktionsadskillelse samt forvaltningens overholdelse af forvaltningsspecifikke ledelsesgodkendte forretningsgange eller forretningsgange udarbejdet i henhold til Kasse- og Regnskabsregulativet. Ved automatiske kontroller forstår vi kontroller, der er implementeret i kommunens finanssystem og underliggende subsystemer, der for eksempel vedrører styring af brugerrettigheds- og adgangskontroller til it-systemer, kontroller for styring af opdatering/ændring af it-systemer mv.

På områder, hvor vi finder det hensigtsmæssigt, kombineres vores revision af kommunens implementerede kontroller med specifikke substansrevisionshandlinger for at gennemføre revisionen af et givent område.

Vi har organiseret revisionen af kommunen for 2013 på samme måde som sidste år. Vi har således revideret givne transaktionskæder/regnskabsposter på tværs af kommunens forvaltninger, hvor vi finder det hensigtsmæssigt. Vi sikrer ved denne organisering af revisionen, at revisionen udføres mere effektivt med samme revisionsdybde i alle forvaltninger, samt at rapporteringen til den enkelte forvaltning bliver mere ensartet.

Følgende områder revideres efter en tværgående revisionsmetodik:

- Økonomistyring og kontrolsystemer, hvor vi foretager gennemgang af kommunens økonomistyring, herunder efterlevelse af retningslinjerne for budgetopfølgning, indhentelse af tillægsbevillinger, risikovurderinger m.v.
- It-revision, hvor vi foretager en efterprøvning af kommunens it-anvendelse, herunder kontrolmiljøet omkring it-anvendelsen
- Omkostningsdisponering og udbetalinger, hvor vi tester, hvorvidt kommunens udarbejdede forretningsgange er hensigtsmæssigt og tilstrækkeligt udformet og implementeret og gennem bl.a. servicebesøg, jf. nedenfor, sikrer, at disse efterleves på kommunens forskellige niveauer
- Revision af lønninger, hvor vi dels tester kommunens interne kontrolforanstaltninger, dels gennem bl.a. servicebesøg, jf. nedenfor, sikrer, at disse efterleves på kommunens forskellige niveauer ved gennemførelse af revision af personsager

Ansvar for den samlede revision er naturligvis vores, men Intern Revision bistår os med udførelsen af en del af revisionen. Dette drejer sig om omkostningsdisponering og udbetalinger samt revision af lønsager. Vores endelige konklusioner på den af Intern Revisions gennemførte revision vil i det omfang, det er relevant for den enkelte forvaltning, blive optaget i direktionsnotatet.

Formålet med denne rapport er at opsummere de forhold, som vi har konstateret i forbindelse med vores revision af forvaltningen siden afgivelsen af vores direktionsnotat fra løbende revision for 2013, og som, vi mener, bør komme til ledelsens kendskab. De opsummerede forhold er drøftet med de personer, som har ansvaret for de pågældende forhold. I tilknytning hertil er der, hvor det er skønnet nødvendigt, tillige fremsendt servicebreve til institutioner, afdelinger mv. som mere detaljeret beskriver vores observationer og anbefalinger.

Notatet er opdelt i en beskrivelse af forventede revisionsbemærkninger for 2013, der består af revisionsbemærkninger, der er konstateret i forbindelse med revisionen for 2013 og revisionsbemærkninger, der videreføres fra tidligere år.

Notatet indeholder endvidere forhold i øvrigt, der er identificeret i forbindelse med revisionen for 2013 samt opfølgning på forhold, vi bemærkede i forbindelse med revisionen for tidligere år, der ikke blev anset for afsluttet ved vores direktionsnotat af 5. februar 2014.

Hvert område, som vi har gennemgået i forbindelse med revisionen, er markeret med et af nedenstående symboler:

Symbol	Betydning
	Der er tale om graverende forhold, f.eks. i form af en sandsynlig lovovertrædelse eller en væsentlig tabsrisiko.
	Revisionsområdet vurderes som ikke betryggende, og der er behov for skærpet fokus fra ledelsen, da der er behov for væsentlige forbedringer. Afgørende/betydelige forhold hvor vi anbefaler hurtig handling.
	Revisionsområdet vurderes som mindre betryggende, og der er behov for opmærksomhed fra ledelsen, da der er usikkerhed eller behov/mulighed for forbedringer.
	Revisionsområdet vurderes som relativt betryggende, og der er alene behov for forbedringer af mindre væsentlig karakter. Øvrige anbefalinger, herunder forhold der påvirker dagligdags aktiviteter.
	Revisionsområdet har ikke givet anledning til kommentarer.

Som det fremgår af afsnit 2 "Revision af regnskab 2013 - sammenfatning" er der identificeret svagheder i enkelte af de gennemgåede revisionsområder i forvaltningen. Vi vurderer dog ikke, at disse svagheder kan medføre væsentlige fejl i det samlede regnskab for Københavns Kommune. Men det er vores anbefaling, at ledelsen tager stilling til, om forretningsgangene og de interne kontroller skal styrkes på disse områder.

2. Revision af regnskab 2013 – sammenfatning

2.1 Observationer fra årsregnskabsrevisionen for 2013

Revisionsområde	Konklusion	Afsnit
Ledelsestilsyn på byggeprojekter Fejl! Henvisningskilde ikke fundet.		Fejl! Henvisningskilde ikke fundet.4.1
Anlægsregnskaber og OBR		4.2
Opfølgning på handleplan på institutioner med merforbrug		4.3

2.2 Revisionsopgaver udført af Intern Revision

Revisionsområde	Konklusion	Afsnit
Løn og tjenestemandspensioner		5.1
Balancen		5.2
Servicebesøg		5.3

3. Afslutning

I henhold til proceduren for revisionsrapportering, som er besluttet af Borgerrepræsentationen 11. februar 2010, skal dette notat fremsendes til fagudvalget med direktionens kommentarer inden for 3 uger. Notatet er endvidere fremsendt til Økonomiforvaltningen.

Vi foreslår derfor, at vores observationer og anbefalinger gennemgås af forvaltningen, og at ledelsen anfører deres kommentarer til vores observationer og anbefalinger. Herefter færdiggør vi direktionsnotatet med forvaltningens kommentarer, herunder eventuelle besluttede tiltag og aftalte deadlines.

København, den 3. juni 2014

Deloitte

Statsautoriseret Revisionspartnerselskab

Lynge Skovgaard
statsautoriseret revisor

Ulrik Vassing
statsautoriseret revisor

4. Observationer fra årsregnskabsrevisionen for 2013

4.1 Ledelsestilsyn på byggeprojekter

Ledelsestilsyn på byggeprojekter	
Observation	Prioritet
<p>Hos KEJD har projektlederne eneprokura til at godkende regningen på op til 500.000, når der foreligger forhåndsgodkendelse af regningen fra ekstern byggerådgiver. Godkendelse fra ekstern byggerådgiver modtages typisk på e-mail, som skal vedhæftes i workflowet, når projektlederne godkender regninger til betaling. Denne kontrol er dermed ikke systemunderstøttet, idet e-mailen manuelt skal vedhæftes i workflowet. Der skal derfor foretages ledelsestilsyn, hvor disse godkendte regninger stikprøvevist gennemgås af en anden person i KEJD. Vi har fået oplyst, at dette ledelsestilsyn er udført i løbet af 2013, men der foreligger ikke dokumentation for, hvem der har udført ledelsestilsynet eller hvilke stikprøver, som er gennemgået. KEJD har efterfølgende på eget initiativ gennemført ledelsestilsyn på en række projektfaktura, som er godkendt og betalt i 2013. Dette gennemførte ledelsestilsyn har ikke givet anledning til bemærkninger.</p> <p>Når projektledere har eneprokura til godkendelse og betaling af projektfaktura og samtidigt er eneansvarlig for projektbudgetter, og der ikke udføres formaliseret systematisk ledelsestilsyn, er det vores vurdering, at der er øget risiko for, at der sker tilsigtede eller utilsigtede fejl i forbindelse med godkendelse og betaling af faktura.</p>	
Anbefalinger	
<p>Under hensyntagen til at der er en meget stor økonomi i KEJD er det vores anbefaling, at der løbende udføres formaliseret ledelsestilsyn på godkendte og betalte faktura i KEJD.</p>	
Ledelsens kommentarer	
<p>Københavns Ejendomme (KEjd) har i 2013 udarbejdet udkast til en forretningsgang, der skal sikre en øget formalisering af og forbedret dokumentation for det gennemførte ledelsestilsyn på området. KEjd har bedt om Intern Revisions kommentarer til forretningsgangen og er på den baggrund ved at foretage nogle justeringer. Når forretningsgangen er godkendt af KEjds ledelse, vil KEjd straks implementere den.</p>	
Ansvarlig	Status
Gurithe Saltorp	3. kvartal 2014

4.2 Anlægsregnskaber og OBR

Anlægsregnskaber og OBR		
Deloitte kommentarer	Prioritet	
<p>Vi har haft drøftelser med ledelsen omkring forretningsgang for aflæggelse af anlægsregnskaber. Vi har konstateret, at der i den kommende periode vil blive aflagt en række anlægsregnskaber. Vores drøftelse med ledelsen herom har ikke givet anledning til bemærkninger.</p> <p>Vi har ligeledes drøftet, at det er vigtigt, at der fortsat er ledelsesmæssigt fokus på at færdige anlægsaktiver overføres rettidigt fra igangværende anlægsaktiver til de anlægskategorier, de hører til, så regnskabsmæssig afskrivning på aktiverne påbegyndes.</p>		

4.3 Opfølgning på handleplan på institutioner med merforbrug

Opfølgning på handleplan på institutioner med merforbrug		
Deloitte kommentarer	Prioritet	
<p>Som opfølgning på vores løbende revision har vi haft drøftelser med ledelsen omkring gennemførelsen af aftalte handleplaner for institutioner med merforbrug med henblik på tilbagebetaling af det anvendte merforbrug. Vi har på baggrund af modtagne budgetter og drøftelser med ledelsen konstateret, at de berørte institutioner på nuværende tidspunkt i 2014 vurderes at følge den aftalte handleplan. Vores gennemgang heraf har ikke givet anledning til bemærkninger.</p>		

5. Revisionsopgaver udført med bistand fra Intern Revision

5.1 Løn og tjenestemandspensioner

Løn- og tjenestemandspensioner		
Observation	Prioritet	
<p>Som led i vores revisionsplanlægning har vi aftalt med Intern Revision, at de udfører revisionen af løn og tjenestemandspensioner. Det er fortsat os, der har det overordnede ansvar for revisionens udførelse, og vi deltager derfor aktivt i planlægningen af revisionsindsatsen på dette område. Vi afholder opfølgningsmøder med Intern Revision under udførelse af revisionsopgaven, og vi foretager review af det udførte revisionsarbejde.</p> <p>Vi har aftalt med Intern Revision, at Intern Revision udarbejder rapporteringen vedrørende revisionen af løn- og tjenestemandspensioner, som vi godkender, inden den tilgår forvaltningen.</p>		

Løn- og tjenestemandspensioner

Hovedkonklusionen fra gennemgangen for 2013 er:

"Det er sammenfattende vores vurdering, at lønrevisionen ikke har givet anledning til væsentlige bemærkninger vedrørende lønudbetalinger til medarbejdere, ansat i KFF. Vi vurderer på dette grundlag, at de etablerede processer på lønområdet har bidraget til, at der ikke forekommer væsentlige fejl i regnskabet. Vi har dog i et enkelt tilfælde bemærkninger til dokumentationen vedrørende medarbejderens ansættelsesforhold.

Konklusionen er baseret dels på dataanalyse af løntransaktioner, der afviger fra det forventede, og dels på detailrevision af tilfældige stikprøver inden for tilgange og afgang.

I forbindelse med dataanalysen har vi i de fleste tilfælde umiddelbart kunnet sandsynliggøre lønudgifterne ud fra de foreliggende registreringer i lønsystemet. I 1 tilfælde har vi indhentet dokumentation/redegørelse fra KFF. Gennemgangen har ikke givet anledning til bemærkninger.

Vi har i forbindelse med detailrevisionen gennemgået 14 sager (henholdsvis 9 tilgange og 5 afgang). Dette har i 1 tilfælde (henholdsvis 0 tilgange og 1 afgang) givet anledning til en mindre bemærkning."

For detaljeret redegørelse henvises til rapporten Revision af lønområdet 2013 fra Intern Revision.

5.2 Balancen

Balancen

Observation

Prioritet

Intern Revision har i overensstemmelse med godkendt revisionsplan for 2013 bistået med revision af de udarbejdede afstemninger af balancekonti. Vi har foretaget gennemgang af det af Intern Revision udførte arbejde. Der er ikke konstateret forhold, der giver anledning til væsentlige kommentarer for Kultur- og Fritidsforvaltningen.

5.3 Servicebesøg

Servicebesøg

Observation

Prioritet

Intern Revision har i overensstemmelse med godkendt revisionsplan for 2013 foretaget uanmeldt beholdningseftersyn på enkelte enheder samt ordinære. De foretagne eftersyn har omfattet en vurdering af udvalgte forretningsgange og interne kontroller på følgende hovedområder:

- Uanmeldt beholdningseftersyn; der omfatter et eftersyn af kontantkassen, en vurdering af forretningsgange og interne kontroller for håndteringen af kontantkasse, bank og afstemninger. Endvidere har beholdningseftersynet omfattet en kontrol af den fysiske tilstedeværelse af en række anskaffelser i 2013
- Ordinært serviceeftersyn; der omfatter en vurdering af forretningsgange og interne kontroller i relation til indkøbsprocessen, løn- og personaleområdet, budgetopfølgning samt ledelsestilsyn

Ud over rapporter vedrørende de enkelte besøg har Intern Revision afgivet samlerapport for serviceeftersyn. Hovedkonklusionen fra gennemgangen er ifølge rapporten:

"Det er IR's vurdering, at den overordnede drift af enheden varetages hensigtsmæssigt, og at enheden er bekendt med risici som følge heraf.

IR har i forbindelse med de ordinære serviceeftersyn konstateret flere forhold, hvor rutinerne med fordel kan forbedres:

- *I forbindelse med regler og retningslinjer, har enhederne ikke i tilstrækkelig grad suppleret de obligatoriske for- retningsgange med egne nedskrevne proces- og rollebeskrivelser. Det er således ikke klart, hvilke navngivne medarbejdere, der er ansvarlige i processen, og med hvilken kompetence.*
- *Firmadankortindkøb omkonteres ikke systematisk til korrekt art, f.eks. fødevarer eller ikke momsberende konti. Tillige sammenholdes dankorttransaktioner ikke med underskrevne boner.*
- *Godkendelsesproces og funktionsadskillelse er ikke i alle tilfælde tilstrækkelig. Blandt andet er der i visse tilfælde ikke etableret en sikker proces for verificering af indkøb via firmadankort. Desuden har et større antal medarbejdere ubegrænset beløbsmæssig godkendelsesgrænse i Workflow, der tilsidesætter den systemmæssige mulighed for efterlevelse af funktionsadskillelse og 2. godkender.*

Servicebesøg

- *Ud over den løbende budgetopfølgning er der ikke forelagt dokumentation for ledelsestilsyn*
-
- *Der forefindes ikke dokumentation for udførte kontroller på ferie og fravær. Endvidere foreligger der ikke dokumentation for godkendelse af medarbejdernes timeopgørelser."*

Forvaltningen har været i dialog med Intern Revision omkring de gennemførte servicebesøg. Vi har foretaget gennemgang og vurdering af samlerapporten, hvilket ikke har givet os anledning til yderligere kommentarer.